

**УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ГЕОГРАФСКИ ФАКУЛТЕТ**

Студентски трг 3/3
11000 Београд

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ГЕОГРАФСКИ ФАКУЛТЕТ
БРОЈ: 578
ДАТУМ: 26.02. 2026. ГОД.
БЕОГРАД

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ ГЕОГРАФСКОГ ФАКУЛТЕТА

Предмет: Извештај о урађеној докторској дисертацији кандидата Александра Малић Сибиновић

На седници Наставно-научног већа Универзитета у Београду – Географског факултета, одржаној 12.02.2026. године, именовани смо за чланове Комисије за преглед, оцену и одбрану докторске дисертације кандидата Александре Малић Сибиновић под насловом:

**УТИЦАЈ ИНВЕСТИЦИЈА НА ПРОМЕНЕ ЕКОНОМСКЕ БАЗЕ И ФУНКЦИЈА
НАСЕЉА СРЕМСКЕ ОБЛАСТИ**

Након прегледа рада, чланови Комисије подносе Наставно-научном већу Универзитета у Београду – Географског факултета следећи

ИЗВЕШТАЈ

1. ОСНОВНИ ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

1.1.Биографија

Александра Малић Сибиновић рођена је 26. маја 1987. године у Београду. Своје одрастање провела је у Старој Пазови, где је завршила основну школу „Бошко Палковљевић Пинки” и Гимназију „Бранко Радичевић”. Након завршене средње школе уписала је 2006. године Географски Факултет у Београду (студијски смер Географија). Дипломирала је 2010. године на теми „Одређивање елемената сунчеве геометрије Старе Пазове” и тиме стекла звање дипломирани географ, са просечном оценом 8,61. Докторске академске студије уписала је 2011. године, на студијском програму Геонауке, научна област Друштвена географија (Економска географија). Положила је све испите у року са просечном оценом 10.0. Осим похађања докторских студија радила је у неколико основних школа, а данас ради у Економско-трговинској школи „Вук Караџић” у Старој Пазови.

1.2. Библиографија

Рад у истакнутом међународном часопису (M23)

Antic, M., Santic, D., Kasanin Grubin, M., Malic, A. (2017). Sustainable Rural Development in Serbia – Relationship Between Population Dynamics and Environment. *Journal of Environmental Protection and Ecology*, 18(1), 323-331.

Рад у истакнутом међународном часопису (M22)

Malić-Sibinović, A., Sibinović, M., Ratkaj, I., Gatarić, D., Budović, A., Jocić, N. (2024). Functional typology of settlements in the Srem region, Serbia. *Open Geosciences*, 16, 1-9.

Учесће на пројектима:

2009. "Tourism and regional development in Montenegro", реализован у сарадњи са Немачком асоцијацијом за академску размену (DAAD).

Саопштење са скупа националног значаја штампано у целини (M 63)

Малић А. (2013). Функционална типологија насеља Источног дела Срема. У: *Географско образовање наука и пракса: развој, стање и перспективе*. Београд: Географски факултет Универзитета у Београду, 75-80.

Малић А., Мазалица С., (2015). *Компаративни приказ честих промена закона о Просторном планирању у Р. Србији и Р. Хрватској*. Конференција Асоцијације просторних планера Србије: "Планска и нормативна заштита простора и животне средине", Палић 2015.

Малић, А., Сибиновић, М. (2015). Структурне промене и просторна диференцијација привреде у насељима Источног Срема. У: Четврти српски конгрес географа. *Достигнућа, актуелности и изазови географске науке и праксе*. Копаоник: Универзитет у Београду – Географски факултет, 469-474.

Рад са међународног скупа штампано у целини (M33)

Малић А., Пауновић Д. (2013). Савремене трансформације демографских структура становништва Старе Пазове. *Зборник Географског друштва Републике Српске*, 211-219.

Рад у водећем часопису националног значаја (M51)

Malić, A. S., Šantić, D., Sibinović, M., Antić, M., Mišćević, I., Hadud, A. and Sabri, I. (2018). The Influence of Economic Development on Dynamic of Commuting in Srem Region, Republic of Serbia. *Anthropologist*, 31(1-3), 1-10.

Малић Сибиновић, А. (2023). Просторна анализа промене концентрације становништва и функција Сремске области у периоду 2002-2011. *Демографија*, 20, 119-143.

Часопис од националног значаја (M53)

Малић А. (2010). Одређивање елемената сунчеве геометрије Старе Пазове. *Глобус*, 35, 239-242.

Симендић С., Малић А. (2014). Улога и значај метеоролошке секције у ОШ "Симеон Араницки", *Глобус*, 39-40, 61-66.

2. ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

2.1. Хронологија одобравања и израде докторске дисертације

Пријаву теме за израду докторске дисертације Александра Малић Сибиновић поднела је Географском Факултету у Београду 9.11. 2015. године. На седници Наставно-научног већа Географског факултета у Београду, одржаној 23.11.2015 године, именована је Комисија за оцену прихватљивости теме и подобности кандидата Александре Малић за израду докторске дисертације. У састав комисије именовани су: др Иван Раткај, ванредни професор Географског факултета у Београду, др Мирко Грчић, редовни професор Географског факултета у Београду и др Емилија Манић, ванредни професор Економског факултета у Београду.

Комисија је након увида у документацију и образложења теме, 23.12.2015 године поднела извештај Наставно-научном већу Географског факултета у Београду, у ком предлаже да се Александри Малић Сибиновић одобри израда докторске дисертације. Наставно-научно веће Географског факултета је на седници одржаној 28.12.2015. године донело одлуку о усвајању извештаја комисије о оцени прихватљивости теме и подобности кандидаткиње за израду докторске дисертације. За ментора је изабран др Иван Раткај, ванредни професор Универзитета у Београду – Географског факултета. Веће научних области грађевинско-урбанистичких наука Универзитета у Београду је на седници одржаној 9.2.2016. године донело одлуку о давању сагласности на предлог теме докторске дисертације Александре Малић Сибиновић, под називом „Утицај инвестиција на промене економске базе и функција насеља Сремске области”.

Завршену докторску дисертацију кандидаткиња Александра Малић Сибиновић је 6.2.2026. године предала Секретаријату Географског факултета у Београду. Докторска дисертација је упућена на проверу оригиналности, коју спроводи Универзитетска библиотека у Београду. На основу правилника о поступку провере оригиналности докторских дисертација које се бране на Универзитету у Београду и извештаја о провери оригиналности докторске дисертације, ментор др Иван Раткај, редовни професор Географског факултета у Београду потврдио је оригиналност докторске дисертације. Одлуком Наставно-научног већа Универзитета у Београду – Географског факултета од 12.2.2026. године, именована је комисија за преглед, оцену и одбрану докторске дисертације, у саставу: др Иван Раткај, редовни професор Географског факултета у Београду, др Мирко Грчић, емеритус професор Географског факултета у Београду и др Емилија Манић, редовни професор Економског факултета у Београду.

2.2. Научна област дисертације

Докторска дисертација Александре Малић Сибиновић, под називом „Утицај инвестиција на промене економске базе и функција насеља Сремске области”, припада научној области Геонаука и ужој научној области Друштвена географија, за које је матичан Универзитет у Београду – Географски факултет. Ментор ове дисертације је др Иван Раткај, редовни професор Географског Факултета у Београду, чије компетенције за менторство потврђују следећи објављени радови:

1.	Budović, A., Ratkaj, I., & Antić, M. (2020). Evolution of urban hotel geography – a case study of Belgrade, <i>Current Issues in Tourism</i> , 23(6), 707-722. https://doi.org/10.1080/13683500.2018.1530200	M21
2.	Ratkaj, I., Jocić, N., & Budović, A. (2023). Residential segregation in a radically changing urban context: experiences from Belgrade. <i>Geografiska Annaler: Series B, Human Geography</i> , 106(4), 365–386. https://doi.org/10.1080/04353684.2023.2226159	M22
3.	Grčić, M., Sibinović, M., & Ratkaj, I. (2024). The entropy as a parameter of demographic dynamics: Case study of the population of Serbia. <i>Acta geographica Slovenica</i> , 64(1), 23–39. https://doi.org/10.3986/AGS.11441	M23
4.	Sibinović, A. M., Sibinović, M., Ratkaj, I., Gatarić, D., Budović, A., & Jocić, N. (2024). Functional typology of settlements in the Srem region, Serbia. <i>Open Geosciences</i> , 16(1), 20220646. https://doi.org/10.1515/geo-2022-0646	M23
5.	Delić, D., Gatarić, D., Ratkaj, I., Mandić, M., Poljašević, B., Sabljčić, L. & Lukić, T. (2025). Functional transformation of settlements in coal exploitation zones: A case study of the municipality of Stanari in Republic of Srpska (Bosnia and Herzegovina). <i>Open Geosciences</i> , 17(1), 20250844. https://doi.org/10.1515/geo-2025-0844	M22
6.	Ratkaj I., Sibinović M., & Manić E. (2021). FDI in Serbia. In: J.I. Deichmann (Ed.), <i>Foreign Direct Investment in the Successor States of Yugoslavia. Economic Geography</i> (pp. 23-50). Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-55739-3_2	M14

2.3.Опис и садржај докторске дисертације

Докторска дисертација је написана на српском језику, ћириличним писмом, на 229 страна, урађених у складу са важећим правилима – Упутства о облику и садржају докторске дисертације која се брани на Универзитету у Београду. Дисертација садржи 10 уводних страна (насловне стране на српском и енглеском језику; страна са подацима о ментору и члановима комисије; сажетак и кључне речи на српском и енглеском језику; садржај) 188 страна основног текста, 19 страна извора литературе; 21 страна прилога, 1 страну биографије аутора, као и 3 стране пратећих изјава (о ауторству, истоветности штампане и електронске верзије докторске дисертације, као и коришћењу). Списак литературе обухвата 286 референце и 13 извора података са интернета. Основни текст рада садржи 18 слика, 27 табеле и 26 карата. Основни текст рада састоји се од укупно 9 поглавља, повезаних у логичну и функционалну целину:

1. УВОД
2. ТЕОРИЈСКИ ПРИСТУПИ ПРОУЧАВАЊА ПРИВРЕДНОГ РАЗВОЈА ЕКОНОМСКЕ БАЗЕ И ФУНКЦИОНАЛНЕ ТИПОЛОГИЈЕ НАСЕЉА
3. ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ, ГРАНИЦЕ И ВЕЛИЧИНА ТЕРИТОРИЈЕ
4. ФИЗИЧКО-ГЕОГРАФСКИ ФАКТОРИ ЕКОНОМСКЕ БАЗЕ НАСЕЉА

5. ДРУШТВЕНО-ГЕОГРАФСKE КАРАКТЕРИСТИКЕ ЕКОНОМСKE БАЗЕ НАСЕЉА
6. ДИНАМИКА И РАЗВОЈ ИНВЕСТИЦИОНОГ ПРОЦЕСА У СРЕМСКОЈ ОБЛАСТИ
7. ТИПОЛОГИЈА СИСТЕМА НАСЕЉА
8. БУДУЋИ ТРЕНДОВИ ПРИВРЕДНОГ РАЗВОЈА И ЊИХОВА УЛОГА У ТРАНСФОРМАЦИЈИ НАСЕОБИНСКОГ СИСТЕМА
9. ЗАКЉУЧАК

2.4. Кратак приказ појединачних поглавља

У УВОДУ представљена је Сремска област, чији предмет истраживања представља испитивање промена економске базе њених насеља под утицајем нових инвестиција и развоја привреде. Циљеви и задаци истраживања представљају дефинисање фактора који су утицали на промене економске базе и функција насеља под утицајем диференцијације привреде, као и приказивање структурних промена које су из ње проистекле. Сремска област је традиционално оријентисано аграрно подручје, чија се насеља новом инвестиционом политиком функционално трансформишу у насеља индустријског и услужног типа, и ово представља основну хипотезу. Методологија истраживања представљена је методама које су коришћене приликом израде дисертације, а које су допринеле испитивању овог економско-географског истраживања. У раду су коришћене основне квантитативне и квалитативне научне методе (метод анализе, синтезе, индукције, дедукције итд.), географски метод, историјско-генетски метод, упоредни метод, статистичко-математичке методе, картографски метод и графичке методе. У уводном делу је представљен и план истраживања које је обухватило четири фазе, а такође су представљени очекивани резултати и научна и друштвена оправданост истраживања.

У поглављу ТЕОРИЈСКИ ПРИСТУПИ ПРОУЧАВАЊА ПРИВРЕДНОГ РАЗВОЈА ЕКОНОМСKE БАЗЕ И ФУНКЦИОНАЛНЕ ТИПОЛОГИЈЕ НАСЕЉА издвојено је шест група теоријских приступа: класични и неокласични приступи (теорија апсолутних предности, теорија компаративних предности, теорија факторске расположивости, теорије локације, теорија полова раста, концепција кружне кумулативне каузалности, концепција економског простора, теорија дифузије иновација и теорија експортне базе), хуманистички, бихевиористички и радикални приступи (теорија просторно-производних комплекса), системски приступ у географији (теорија индустријских система), економски приступи проучавања кретања капитала (теорија интернализације, еклектичка теорија, теорија ефекта преливања капитала), еволуциони приступ одрживог развоја (теорија одрживог развоја, коеволуционизам) и нова економска географија (Кругманова концепција и критички осврт). Разматрање ових теоријских приступа допринело је да се функционално-процесна фаза привредног развоја Сремске области може боље разумети и научно истражити.

У поглављу ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ, ГРАНИЦЕ И ВЕЛИЧИНА ТЕРИТОРИЈЕ дефинисан је географски положај Сремске области, приказане су границе територије и математичко-географски положај. Административно-гравитационе карактеристике су представљене и доведене у везу са појмом функционалних (нодалних) регија. Да би се гравитационе зоне насеља сагледале са аспекта савремених економских промена, доведене су у везу са интензитетом дневних миграција и на тај начин насеља су груписана према гравитационој припадности. Приказане су и карактеристике савременог географског положаја као веома значајног фактора за развој привреде проучаване области.

У поглављу ФИЗИЧКО-ГЕОГРАФСКИ ФАКТОРИ ЕКОНОМСКЕ БАЗЕ НАСЕЉА представљени су природно-географски елементи који имају велику улогу у постојању привредних активности становништва. Представљене су геолошке, геоморфолошке, климатске, хидролошке и педолошке карактеристике Сремске области и доведене су у везу са могућношћу бављења одређеним привредним делатностима, пре свега пољопривредом. Приказан је и проблем стања земљишта који проистиче из гринфилд модела инвестирања, односно коришћења пољопривредних парцела великих површина за формирање новоизграђених индустријских постројења, а на земљишту високог бонитета Сремске области.

У поглављу ДРУШТВЕНО-ГЕОГРАФСКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ЕКОНОМСКЕ БАЗЕ НАСЕЉА приказане су просторне анализе демографске, старосно-полне, образовне, економске и миграционе структуре економски активног становништва и њихови односи су се довели у корелацију са развојним тенденцијама привреде Сремске области за период од 2002. до 2022. године. Полно-старосна структура представљена је стопама маскулинитета, феминитета, старосним пирамидама, великим старосним групама, просечном старошћу, коефицијентом старења и контингентима становништва. Економска структура становништва приказана је кроз структуру активног становништва, опште стопе активности, степена искоришћености радног контингента, коефицијента економске зависности и издржаваног становништва. Структура становништва према секторима делатности представљена је на основу удела активног становништва у секторима делатности и то је представљено анализама и картама. Структура становништва према делатностима представљена је графичким методама. Пољопривредно становништво као важан сегмент економских структура становништва представљен је и картиран, и приказан је увид у размештај активног и пољопривредног становништва Сремске области, како би се боље разумеле привредне тенденције. Образовна структура становништва приказана је на основу удела становништва према школској спреми, и њени подаци су веома важни за потребе тржишта радне снаге. Утврђивањем миграционих карактеристика економски активног становништва утврђена су миграционо активна насеља у зависности од учесталости радника дневних миграната.

У поглављу ДИНАМИКА И РАЗВОЈ ИНВЕСТИЦИОНОГ ПРОЦЕСА У СРЕМСКОЈ ОБЛАСТИ приказана је периодизација привредног развоја (привредни развој до Првог светског рата, привредни развој између два светска рата, привредни развој након Другог светског рата, савремени привредни развој) како би се боље разумеле привредне околности и тенденције. Испитана је анализа привредних карактеристика, представљен је утицај инвестиција на привредни раст и развој насеља кроз просторне индикаторе инвестиционог процеса, где су представљене радне зоне. Економски индикатори инвестиционог процеса коришћени су да се испита привредни развој Сремске области (Пирсонов коефицијент корелације). Приказан је и прилив страних директних инвестиција на основу документационе грађе Агенције за привредне регистре 2022. године. Просторна динамика и размештај радне снаге представљен је вредностима степена запослености. Анализа пропорционалних промена запослености становништва (шифт-шер анализа) довела је до дефинисања четири типа промена запослености.

У поглављу ТИПОЛОГИЈА СИСТЕМА НАСЕЉА представљена је мрежа насеља Сремске области према демографској величини, просторном размештају, концентрацији становништва и урбанизованости. Функционална типологија насеља представљена је на основу удела запослених у одређеним секторима, а добијене анализе су картиране за цео

проучавани период. Просторни распоред функционалних промена приказан је методом Хојтовог индекса за сваки привредни сектор. Регионални фактор привредног раста за сваки сектор допринео је да се представе вредности привредног насеља у односу на регионални просек. Вредности функционалне зависности и функционалне стабилности насеља су картиране и помогле бољем разумевању функционално самосталних насеља и дневне покретљивости радног контингента. Факторска анализа функционалне типологије насеља показала је одређене функционалне типове насеља које су помогле у разумевању специфичних веза и односа насеља са гравитационим центрима.

У поглављу БУДУЋИ ТРЕНДОВИ ПРИВРЕДНОГ РАЗВОЈА изнето је да су анализе у истраживању претходних поглавља показале функционалну трансформацију насеља и наведено је да политика локалног развоја сремских општина треба да иде у правцу интензивирања равномерног привредног развоја. Представљени су ефекти поларизације и деполаризације, као и концепт одрживог привредног развоја који у Сремској области треба да буде у корелацији са функционалном трансформацијом насеља. Будући привредни развој треба наставити у правцу привлачења инвестиција, али са акцентом на „чисте индустрије“, како би се постигла одрживост привредног развоја и оптимизација коришћења природних ресурса и необновљивих извора енергије.

У ЗАКЉУЧКУ је приказано да су резултати економских анализа односа између инвестиција и промена у функцијама насеља показали трансформацију аграрних типова насеља у индустријска и услужна насеља под утицајем нових инвестиција. Истраживање је такође указало на територијалну усмереност развоја ка источном делу Сремске области, који се сматра „полом развоја“.

3. ОЦЕНА ДИСЕРТАЦИЈЕ

3.1. Савременост и оригиналност

Докторска дисертација кандидата Александре Малић Сибиновић је резултат сопственог научног истраживања. Тема докторске дисертације је актуелна јер показује промене функционалне типологије насеља под утицајем нових инвестиција које су у Сремској области веома изражене. Математичке анализе статистичких података представљене су табеларно, графички и картографски адекватном применом ГИС-а. У току свог истраживања, кандидаткиња је користила домаћу литературу и методологију чије темеље су поставили водећи српски географи, што је представило одличну научну подлогу за даљи ток истраживања, ослањајући се и на стране референце водећих економских географа. Сремска насеља анализирана су са аспекта функционалних промена. Како би се постављена хипотеза доказала коришћене су различите методе, а највећи део рада тиче се резултата до којих је кандидаткиња дошла анализирајући период од 2002. до 2022. године. Период који је узет за научно истраживање показао је развојне тенденције привредног развоја Сремске области и промену функција његових насеља. Такође, најновији попис становништва је ушао у опсег научног разматрања, тако да је истраживање актуелно и представља савремену фазу развоја економско-географског проучавања ове области.

Након провере оригиналности докторске дисертације путем програма iThenticate, Универзитетске библиотеке „Светозар Марковић“, Комисија закључује да је докторска дисертација кандидаткиње Александре Малић Сибиновић самостално и оригинално

научно дело. На основу наведеног извештаја, утврђено је да је сумарни ниво подударности 11%. Детаљним увидом у извештај установљено је да се највећа подударност односи на географске топониме, параметре физичко-географских карактеристика Сремске области које су непромењиве одреднице, дефиниције економско-географске и демографске терминологије и преклапања са резултатима истраживања које је кандидаткиња објавила у домаћем часопису „Демографија”.

3.2. Осврт на референтну и коришћену литературу

Коришћени извори литературе су у складу са дефинисаном предметом, циљевима, задацима и методологијом истраживања. У докторској дисертацији је коришћено 286 навода литературе и 13 извора података са интернета. Коришћена литература је на српском и енглеском језику. То су научно-стручни часописи домаћих и страних аутора, радови са научних конференција, радови из научних монографија, докторске дисертације, као и званични подаци државних институција. Обим и квалитет презентованих библиографских јединица је у складу са научним приступом и постављеним циљевима и задацима истраживања. У раду је коришћена домаћа и страна литература. Страна литература највише је коришћена за теоријско-методолошки део рада, док је домаћа литература највише помогла да се сагледа досадашњи привредни развој и функционална трансформација Сремске области.

3.3. Опис и адекватност примењених научних метода

Научне методе које су коришћене у докторској дисертацији повезане су са постављеним задацима истраживања, при чему највећи значај имају математичко-статистичке методе у овом економско-географском истраживању. Аналитички метод примењен је приликом прегледа релевантне литературе ради сагледавања досадашњих сазнања о развоју привреде, функционалној типологији насеља и гравитационим карактеристикама насеља Сремске области. Методолошки оквир докторске тезе заснован је на системском приступу, који подразумева структурисану и фазну примену више комплементарних научних метода. У складу са постављеним предметом и проблемом докторске тезе, изабране су одговарајуће научне методе како би се на најбољи начин приступило проблему истраживања (анализа и синтеза, географски метод, индуктивно-дедуктивни, историјски, компаративни, метод класификације, генерализације, специјализације, аналогије и апстракције, дијалектички метод, анкете, математичко-статистички и картографско-графички методи, ГИС технологија и теренско истраживање, по узору на постојећа теоријско-методолошка сазнања).

За потребе тезе осим основних квалитативних и квантитативних научних метода, коришћен је и упоредни метод којим је извршена компарација насеља на основу нумеричких вредности показатеља. Ово је омогућило да се представи постојање просторних разлика и издвоје хомогене територије, односно индустријско-географски реони, на основу одређених показатеља. Метод је примењен за структурну анализу и просторну диференцијацију насеља према уделу пољопривредног у укупном активном становништву, заступљености појединих грана привреде и сектора делатности, као и према оријентацији насеља ка другим територијама, сагледаној на основу њихове економске базе.

Методом систематизације успостављено је рангирање информационе базе (свођење на одређени поредак) и дефинисање односа и веза великог броја показатеља у развоју привреде. У оквиру овог метода коришћен је облик класификације којим су разврстани објекти истог ранга према претходно усвојеном принципу. Класификовани елементи на овај начин добили су одређени поредак који омогућава вишезначне анализе и синтезе.

Статистичко-математички метод коришћен је за добијање егзактних модела диференцијације привреде, уз обраду података добијених од Републичког завода за статистику. Од статистичко-математичким метода примењиване су факторска анализа, шифт-шер анализа и др., а резултати могу да се користе за јаснију интерпретацију статистичког материјала, картографског моделовања и закључивања.

Посебан значај у дисертацији имао је картографски метод, где је уз ГИС технологију извршена визуелизација привредног садржаја простора, гранске структуре, одређених индекса и других показатеља од важности за сагледавање привредних и просторних промена проучаваног региона. Карте представљају основу свих истраживања везаних за предмет и проблем докторске тезе.

Графички метод повезао је математичко-статистичке и картографске методе, у оквиру којих су примењени методи картодијаграма, знакова, тачака и ареала. Комбиновање наведених метода омогућило је прецизну анализу размештаја појава и објеката, као и њихову математичку и графичку интерпретацију.

3.4. Примењивост остварених резултата

Истраживања до којих се дошло пружају одговоре о стању инвестиционих улагања, заступљености гринфилд инвестиција и социоекономским карактеристикама проучаване територије, што омогућава предузимање мера кроз планску регулативу и праксу ради побољшања привреде и унапређења политике развоја. Дисертација може бити од изузетне користи за будуће планирање привредног развоја и за иницирање бројних питања у вези са формулисањем научно утемељене и конзистентне стратегије одрживог развоја под утицајем нових инвестиција.

3.5. Оцена способности кандидата за самостални научни рад

До сада објављени радови Александре Малић Сибиновић одражавају њену усмереност ка проучавању друштвено-географских проблема, са посебним акцентом на структурне промене и економску базу насеља. У тим истраживањима анализиране су социоекономске карактеристике општина Сремске области, које се сматрају „полом развоја“ овог дела Војводине, али и Републике Србије, с обзиром на њихову просторну и функционалну повезаност са Градом Београдом. Кандидаткиња се у својим радовима фокусира на испитивање функционалне типологије насеља проучаваних општина, с циљем утврђивања утицаја развоја привреде на социоекономске промене насеља и анализе просторних диференцијација привреде ради процене савременог привредног развоја и нових начина улагања у привреду. Досадашњи референтни радови и квалитет истраживања позиционирали су кандидаткињу као перспективног истраживача у области друштвене географије, а њена компетентност за научни рад, посебно у оквиру насловљене проблематике, вишеструко је верификована. На основу прегледа докторске дисертације, закључује се да је истраживање настало самосталним радом.

Кроз интердисциплинарни географски приступ, кандидаткиња Александра Малић Сибиновић применила је више научних метода из области економске географије и статистике, што јој је омогућило постизање значајних резултата истраживања. Ово сведочи о способности кандидаткиње за самосталан и успешан научни рад. Комисија констатује да кандидаткиња поседује одговарајућа знања и вештине из области друштвене и економске географије, која јој омогућавају наставак научно-истраживачког рада и усавршавање након јавне одбране докторске дисертације.

4. ОСТВАРЕНИ НАУЧНИ ДОПРИНОС

4.1. Приказ остварених научних доприноса

Интензиван процес индустријализације и урбанизације прати значајне промене у развоју привреде земаља. По узору на развијене земље и земље у транзицији, као што је Република Србија, поједине територије постају све више инвестиционо привлачне. Насеља Сремске области у периоду 2002–2022. године бележе значајне промене у погледу привредног развоја.

Овом докторском тезом Сремска област је проучавана са привредног аспекта, са фокусом на развој индустрије и услуга и њихов утицај на промене функционалне типологије насеља. Истражена чињенична основа допринела је разумевању садашњег нивоа привредног развоја насеља и омогућила је класификацију кључних фактора који утичу на привредни раст и реструктурирање.

Резултати анализа из докторске дисертације омогућавају систематско разумевање промена економске базе насеља у Сремској области, што је од великог значаја за утврђивање актуелног степена промена и предвиђање будућих праваца развоја и функционалности насеља. Истраживање представља значајан допринос науци и друштвеној пракси, пружајући свеобухватна сазнања о привредној трансформацији насеља Сремске области.

Овако замишљено и спроведено истраживање трансформације насеља и промена економске базе представља драгоцену основу за будуће планирање привредних делатности, инвестиционе политике, развојних стратегија и процену потребе за одговарајућим кадровима, на основу функција насеља. Такође, докторска теза ствара теоријско-методолошку основу за даља истраживања у области економске географије.

4.2. Критичка анализа резултата истраживања

На основу увида у докторску дисертацију Александре Малић Сибиновић може се закључити да је сложен методолошки оквир истраживања на адекватан начин допринео остварењу основних циљева и задатака рада, као и да је доследно примењен принцип дедукције. У оквиру економско-географског проучавања Сремске области анализирано је више демографских показатеља, чији се резултати поклапају са унапред постављеном хипотезом да је ова област динамичан систем, у којем се функције насеља мењају под утицајем промена економске базе и нових инвестиција у развоју привреде. Сваки део истраживања представљао је логичан наставак претходно добијених резултата. Докторска дисертација омогућава систематско проучавање Сремске области са привредног аспекта,

са фокусом на развој индустрије и услуга и на њихов утицај на промене функционалне типологије насеља.

Радови који су резултат истраживања у оквиру докторске дисертације

Рад у истакнутом међународном часопису (M22):

Malić-Sibinović, A., Sibinović, M., Ratkaj, I., Gatarić, D., Budović, A., Jocić, N. (2024). Functional typology of settlements in the Srem region, Serbia. *Open Geosciences*, 16, 1-9.

Саопштење са скупа националног значаја штампано у целини (M 63):

Малић, А., Сибиновић, М. (2015). Структурне промене и просторна диференцијација привреде у насељима Источног Срема. У: Четврти српски конгрес географа. *Достигнућа, актуелности и изазови географске науке и праксе*. Копаоник: Универзитет у Београду – Географски факултет, 469-474.

Рад у водећем часопису националног значаја (M51):

Malić, A. S., Šantić, D., Sibinović, M., Antić, M., Mišević, I., Hadud, A. and Sabri, I. (2018). The Influence of Economic Development on Dynamic of Commuting in Srem Region, Republic of Serbia. *Anthropologist*, 31(1-3), 1-10.

Малић Сибиновић, А. (2023). Просторна анализа промене концентрације становништва и функција Сремске области у периоду 2002-2011. *Демографија*, 20, 119-143.

5. ЗАКЉУЧАК И ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ

Након увида у докторску дисертацију под насловом „УТИЦАЈ ИНВЕСТИЦИЈА НА ПРОМЕНЕ ЕКОНОМСКЕ БАЗЕ И ФУНКЦИЈА НАСЕЉА СРЕМСКЕ ОБЛАСТИ” кандидаткиње Александре Малић Сибиновић, Комисија за оцену и одбрану докторске дисертације подноси следећи закључак и предлог:

Докторска дисертација под наведеним насловом представља оригинално научно дело, урађено у потпуности у складу са важећим стандардима и нормама научно-истраживачког рада. Дисертација је урађена на високом научном нивоу уз поштовање свих важећих стандарда научног рада. Кандидаткиња је употребом различитих и адекватно одабраних методолошких техника комплексно обрадила проблематику утицаја инвестиција на промене економске базе и функционалности насеља у испитаном подручју. Сложен теоријско-методолошки приступ истраживању, успешно коришћење различитих методолошких поступака, као и детаљна аналитичка обрада статистичке грађе, показују да је кандидаткиња Александра Малић Сибиновић квалификована за научно истраживачки рад. Адекватан методолошки приступ који је кандидаткиња прилагодила циљевима и задацима истраживања у овој дисертацији, омогућио је да се на комплексан и холистички начин сагледа утицај које инвестиције у привреди имају на функционалност насеља.

Имајући у виду законске одредбе (Закон о научном раду, Закон о високом образовању, Статут Географског факултета) кандидаткиња Александра Малић Сибиновић испуњава све услове за одбрану докторске дисертације. Предложена тема припада области географије, односно ужој научној области друштвене географије, за коју је Географски факултет у Београду матичан. Узимајући у обзир предмет, постављени проблем и изабрани истраживачки приступ, фундаменталне и апликативне циљеве рада, постављене

хипотезе, коришћене методе и очекиване резултате до којих се дошло током израде, сматрамо да је дисертација добро конципирана, тематски иновативна и актуелна, а методолошки оригинално постављена. Концептуално, дисертација обухвата економско-географске детерминанте развоја привреде система Сремске области у оквиру нове инвестиционе политике Републике Србије. Докторска дисертација и коришћена методологија истраживања представљају оригиналан, вредан и иновативан научни допринос не само нашој, већ и светској географској мисли. Имајући у виду значај Сремске области за привредни развој Републике Србије, истраживање промена економске базе и функција њених насеља може бити од великог значаја за проучавање других територија у циљу испитивања развоја привреде.

У складу са законским регулативама (Закон о научно-истраживачкој делатности, Закон о универзитету и Статут Универзитета у Београду – Географског факултета), као и уз услов да је кандидаткиња, као водећи аутор, објавила најмање један научни рад у часопису са SCI листе, кандидаткиња Александра Малић Сибиновић испуњава све предвиђене услове за јавну одбрану докторске дисертације.

Имајући у виду научну заснованост, методолошки приступ, научни и практични значај овог рада, као и компетентност и оспособљеност кандидаткиње да се бави научним радом, Комисија предлаже Наставно-научном већу Универзитета у Београду – Географског факултета да прихвати позитивну оцену докторске дисертације кандидаткиње Александре Малић Сибиновић под називом „**УТИЦАЈ ИНВЕСТИЦИЈА НА ПРОМЕНЕ ЕКОНОМСКЕ БАЗЕ И ФУНКЦИЈА НАСЕЉА СРЕМСКЕ ОБЛАСТИ**”, исту стави на увид јавности и упуту на усвајање Већу научних области грађевинско-урбанистичких наука Универзитета у Београду, јер су за то испуњени сви законски и други услови.

У Београду, 19.2.2026. године

Чланови комисије:

др Иван Раткај, редовни професор
Универзитет у Београду - Географски факултет

др Мирко Грчић, професор емеритус
Универзитет у Београду - Географски факултет

др Емилија Манић, редовни професор
Универзитет у Београду - Економски факултет